

2023-2024

Pestprotocol Airborneschool

Inleiding

Dit anti-pestprotocol heeft tot doel alle leerlingen zich veilig te laten voelen op de Airborneschool zodat zij zich kunnen ontwikkelen in een veilig leerklimaat. Door de leerlingen mee te geven elkaar te respecteren, steunen en begrijpen willen wij voor iedereen school leuk maken. Iedereen is welkom en mag zijn zoals hij of zij is. Dit anti-pestprotocol is ontworpen om direct te kunnen reageren op situaties waarin een leerling pest of gepest wordt. Dit willen wij doen door de regels en afspraken zichtbaar te maken voor leerlingen, leerkrachten en ouders. Door deze zichtbaarheid kunnen de betrokkenen elkaar aanspreken op de regels en afspraken die wij hebben gemaakt als school. Dit anti-pestprotocol sluit aan bij de methodiek Vreedzaam waar wij als school veel waarde aan hechten.

Vanaf groep 1 t/m 8 werken we met de Vreedzaam. Vanuit de Vreedzaam wordt er veel gewerkt aan sociaal emotionele ontwikkeling. We werken dan ook met elkaar aan een veilig werk- en leerklimaat waarin we elkaar met respect behandelen en de regels van de school in acht nemen.

Op de Airborneschool vinden wij de volgende uitgangspunten erg belangrijk:

- ♥ Het is voor iedereen veilig op school
- ♥ Er heerst een goede werksfeer
- ♥ Zijn leerkrachten, leerlingen en ouders verantwoordelijk voor het hanteren van de regels van Vreedzaam.
- ♥ Is er respect voor elkaar.

Voorwaarden

Pesten is een landelijk fenomeen. Het komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- ♥ Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: alle leerlingen, leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders).
- ♥ De school zet zich actief in om pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- ♥ Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- ♥ Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- ♥ Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenscontactpersoon nodig. Deze kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. Het bevoegd gezag besluit vervolgens welke stappen er worden genomen.
- ♥ Bij ons op school is de Intern begeleider de vertrouwenspersoon.

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- ♥ vaak een bijnaam, zelden bij de eigen naam noemen
- ♥ zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- ♥ een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- ♥ briefjes doorgeven
- ♥ beledigen
- ♥ opmerkingen maken over kleding
- ♥ isoleren
- ♥ buiten school opwachten, slaan of schoppen
- ♥ op weg naar huis achterna rijden
- ♥ naar het huis van het slachtoffer gaan
- ♥ bezittingen afpakken
- ♥ schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- ♥ gedragsverandering na een bezoekje aan sociale media.

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Aanpak

Op de Airborneschool werken we met de vijfsporenaanpak. Dit houdt in dat als er gepest wordt wij ervan uitgaan dat er meerdere personen bij zijn betrokken of erbij betrokken moeten worden.

Door de volgende betrokkenen mee te nemen in het aanpakken van pesten kunnen wij als school pesten aanpakken.

- De gepeste, de leerling die het slachtoffer is van pestgedrag
- De pester, de leerling die andere leerlingen bestookt met pestgedrag
- De klas waarin het pesten zich begeeft, opgedeeld in de volgende groepen:
 - Leerlingen die meegaan in het pesten van andere leerlingen.
 - Leerlingen die niet meedoen met het pesten maar er ook geen verandering in brengen.
 - Leerling die het opneemt voor de gepeste.
 - Leerling die niet doorheeft dat er in de klas gepest wordt.
- De leerkracht (staat voor de groep en kent de leerlingen). de directeur en/of de intern begeleider
- De ouders, zowel de ouders van de gepeste als van de pester

De Airborneschool werkt sinds een aantal jaar met de methode Vreedzaam. Het doel van deze methode is dat leerlingen leren hoe ze verantwoordelijk en actief deelnemen aan de maatschappij. Dit leren ze in de klas tijdens alle momenten dat de Vreedzaam aanbod komt. Door te oefenen tijdens bijvoorbeeld de groepsvergaderingen na een peestsituatie leren de leerlingen te luisteren naar elkaar en oog voor elkaar te hebben. Daarnaast worden veel conflicten al uitgesproken op het plein met de mediators. Dit zijn leerlingen die zijn opgeleid vanuit Vreedzaam om met conflicten om te gaan en te handelen om het op te lossen.

Stappenplan bij pestaanpak

Wanneer er een melding komt vanuit de leerlingen of collega's over pestgedrag op school, in de klas of op het schoolplein willen wij handelen volgens de stappen die u hier kunt lezen:

Stap 1: pestgedrag wordt in eerste instantie opgepakt door de leerkracht van de klas waar het pesten voorkomt. De leerkracht gaat in gesprek met de melder wat er is gezien en wie de betrokkenen waren tijdens het conflict.

Stap 2: De leerkracht informeert de directeur en zij houdt zo snel mogelijk een gesprek met het slachtoffer en de pester. De verhalen van beide betrokkenen worden gehoord en meegenomen in het verdere proces.

Stap 3: De melding wordt kort en bondig beschreven in Parnassys. Dit doen we om de melding terug te kunnen lezen.

Stap 4: Nadat de gesprekken zijn gevoerd met het slachtoffer en de pester brengen wij de ouders van beide partijen op de hoogte van het conflict. De ouders krijgen te horen wat er aan de hand is, de vraag of ze in gesprek willen gaan met hun kind over het conflict. Daarnaast informeert de directeur de ouders over wat de vervolgstappen zijn die wij als school gaan nemen tegen het pestgedrag wat heeft plaatsgevonden of wat nog steeds aanwezig is bij de leerling. Daarbij wordt verteld dat de ouders na 2 weken een kort verslag krijgen over hoe het op dat moment gaat.

- ♥ **Stap 5:** We starten met de hulp voor de pester. De volgende handelingen willen we hiervoor uitvoeren:
 - ♥ We bespreken de oorzaak van het pestgedrag
 - ♥ We bespreken met de pester hoe het voelt om gepest te worden
 - ♥ We bespreken de consequenties die volgen als de pester doorgaat met het pestgedrag richting andere leerlingen
 - ♥ Er worden duidelijke afspraken gemaakt met de pester. Deze afspraken worden één keer per week gecontroleerd bij de pester en het slachtoffer.
 - ♥ Ouders worden op de hoogte gebracht van de afspraken die zijn gemaakt
- ♥ **Stap 6:** het slachtoffer krijgt begeleiding van de directeur, leerkracht of Ib'er. Wij willen de volgende acties ondernemen om het slachtoffer te helpen:
 - ♥ De directeur, leerkracht of Ib'er gaat het gesprek aan met het slachtoffer en toont daarbij begrip, medeleven en is een luisterend oor voor het slachtoffer
 - ♥ Wij vertellen aan het slachtoffer wat de stappen zijn die we gaan ondernemen tegen het pestgedrag
 - ♥ Het slachtoffer krijgt te horen dat we de situatie in de gaten houden en er alles aan zullen doen om meer pestgedrag tegen te gaan
 - ♥ Wij bespreken met het slachtoffer wat hij kan doen bij een volgende situatie waarin pesten voorkomt
 - ♥ Eén keer per week spreken we met het slachtoffer over de voortgang en hoe hij zich voelt nu de stappen zijn genomen

Stap 7: tijdens de groepsvergaderingen wordt er gesproken over het conflict en wat de klas kan doen om de veiligheid in de klas te waarborgen. Dit doen we door de volgende stappen te volgen:

- Wij praten met de klas over de situatie en wat de rol is geweest van de klas

- ♥ Wij praten niet met de leerlingen over de rol van slachtoffer of pester maar gaan het hebben over de rol die de klas bij een volgende situatie waarin pestgedrag voorkomt kan innemen.
- ♥ We bespreken met de klas de regels en afspraken die zijn gemaakt in het begin van het jaar. Het gaat hierbij vooral om het gedrag van de groep.
- ♥ Het gaat er niet om dat het gesprek als een straf voelt maar als een informatief moment om te leren wat ze de volgende keer kunnen doen.
- ♥ Vreedzaam is hier het uitgangspunt.

Interventies

Hieronder een aantal interventies, naast de mogelijkheden vanuit Vreedzaam, die kunnen worden toegepast om pestgedrag in je klas bespreekbaar te maken.

Onderbouw:

- ♥ Boek:
 - Ik ben Aagje geschreven door Anna Pignataro
 - Het uiltje dat (te) knap is geschreven door Folkert Oldersma
- ♥ Spel:
 - Clowntje huult, Clowntje lacht: Tijdens dit memospel leren kinderen emoties herkennen. Ze moeten de ogen bij de juiste mond zien te vinden. Het gaat hierbij om het zien van de emoties om de mond en de ogen van de clown

Middenbouw:

- ♥ Boek:
 - Het geheim van de pestvogel geschreven door Ulf Nilsson
 - Pesten: Stop! Geschreven door Veronique Puts
- ♥ Spel:
 - Complimentenspel: De leerlingen lopen rond in het lokaal. Wanneer ze een andere leerling tegen komen geven ze een high five en een compliment aan elkaar. Vervolgens zoeken ze een andere leerling op.

Bovenbouw:

- ♥ Boek:
 - De Boskamp's geschreven door Marjon Hoffman.
 - Het ministerie van oplossingen geschreven door Sanne Rooseboom
- ♥ Spel:
 - Over de lijn: Spel waarbij je stellingen of vragen stelt, wanneer de leerling hiermee affiniteit heeft stapt hij over de lijn. Hierdoor zien leerlingen hoeveel andere leerlingen te maken hebben met dezelfde problemen of ervaringen.

Cyberpesten

Onder cyber pesten verstaan wij:

Het zonder toestemming opzettelijk plaatsen van beelden of berichten op het digitale netwerk (het internet) ten nadelen van derden; het opzettelijk verbaal schelden of bedreigen via de sociale media of andere digitale media, zoals bijvoorbeeld:

- ♥ Schelden/bedreigen via sociale media
- ♥ Virussen opzettelijk versturen
- ♥ Emailbommen
- ♥ Ongevraagd verspreiden van foto's en filmpjes
- ♥ Hacken en kraken

Wanneer de leerkracht merkt, dat door kinderen uit zijn/haar klas gebruik gemaakt wordt van chatprogramma's of What's app-groepen, bespreekt de leerkracht met de groep de voordelen én risico's hiervan. In de bovenbouwgroepen is dit sowieso aan de orde.

Ook al gebeurt digitaal pesten vaak buiten ons bereik, hebben we op school vaak wel te maken met de gevolgen. Daarom hebben we de volgende afspraken gemaakt:

- ♥ Het is niet toegestaan dat kinderen op school op TikTok, Instagram, WhatsApp of andere sociale media gebruiken.
- ♥ Mobieltjes staan uit en moeten worden ingeleverd bij de leerkracht. School is overdag ook telefonisch bereikbaar.
- ♥ Ouders geven aan het begin van het schooljaar al dan niet toestemming of foto's van hun kind(eren) op de website mogen worden gezet.
- ♥ Preventief wordt digitaal pesten in de groep besproken. We zullen er bij de kinderen op aandringen dat ze altijd hierover met iemand (ouders/leerkracht) moeten praten.
- ♥ In geval van digitaal pesten worden ouders ingelicht. We vragen aan de ouders van het gepeste kind om de bedreigende tekst uit te printen en we kunnen bemiddelen bij gesprekken tussen pester en gepest kind.
- ♥ We adviseren ouders regelmatig het internetgedrag van hun kind(eren) te controleren en de computer op een makkelijk te bereiken/bekijken plek in huis te zetten.
- ♥ Het gebruik maken van computers, mobiele telefoon of andere apparatuur waarmee het digitale netwerk ontsloten kan worden in de privéomgeving, valt niet onder de verantwoording van de school.

Het bestrijden van cyberpesten

Signalen wat betreft cyberpesten nemen wij altijd serieus. We beseffen daarbij dat cyberpesten niet op zich zelf staat. De betrokkenen kennen elkaar en ook in real life kan er ongewenst gedrag zijn. Wanneer de leerkracht signaleert dat er sprake is van cyberpesten, zal het volgende stappenplan worden gevolgd.

1. Gesprek met de gepeste leerling en gesprek met de dader(s)

Deze onderdelen vallen beide onder de eerste stap. Ze dienen naast elkaar uitgevoerd te worden. Het is van belang dat er met zowel het slachtoffer als de dader(s) wordt gesproken. Daarvoor dienen de dader(s) te worden opgespoord. Hierna kan de leerkracht inschatten of er een driegesprek kan plaatsvinden tussen slachtoffer, dader(s) en leerkracht. Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt over het vervolg.

Gesprek met de gepeste leerling

Het is van belang dat de gesprekspartner:

- ♥ Een goede sfeer creëert voor een gesprek een gepeste leerling praat vaak moeilijk over dit probleem.
- ♥ Deze leerling en diens klacht serieus neemt.
- ♥ De leerling zijn verhaal laat doen en hier de tijd voor neemt.
- ♥ Zich probeert in te leven in de leerling.
- ♥ Geen verwijten maakt. Dat zorgt voor een onveilig gevoel voor de leerling, waardoor deze minder vertelt of zelfs niets.
- ♥ De leerling vragen de gesprekken uit te printen als eventueel bewijsmateriaal en de pester meteen te blokkeren en te verwijderen uit zijn bestand.

2. Opsporen van de dader(s)

Soms zal de dader bekend zijn, maar dat is vaak niet het geval. Een dader opsporen kan door middel van de bewaarde gesprekken te onderzoeken op de inhoud. De stijl van schrijven, eventuele taalfouten, kunnen een aanwijzing zijn. Op school kan in samenwerking met de systeembeheerder een pester opgespoord worden.

Het bespreekbaar maken in de klas en letten op reacties van kinderen, eventueel kinderen uitnodigen anoniem te reageren naar de leerkracht kan wellicht leiden naar de dader.

Gesprek met de dader

Hierbij is van belang dat de gesprekspartner:

- ♥ Wederom de juiste sfeer creëert en er de tijd voor neemt.
- ♥ Goed ingaat op wat er gaande is en door blijft vragen.
- ♥ Goed luisteren en ook deze leerling serieus nemen.
- ♥ De leerling moet zich gewezen worden op de mogelijke gevolgen van cyberpesten.
- ♥ Duidelijk maakt aan de leerling dat deze zich schuldig maakt aan een ernstig feit, dat in sommige gevallen zelfs strafbaar is. Een doorverwijzing naar bureau HALT kan een consequentie zijn.

Na dit gesprek bestaat het gevaar dat de dader uit wraak opnieuw het slachtoffer lastig valt. Het is aan de leerkracht en de ouders hier goed oog voor te hebben.

Wanneer de dader niet gevonden wordt, is negeren en niet-reageren de beste strategie. Vaak stopt dit dan na verloop van tijd.

3. *Ouders/verzorgers van de leerling op de hoogte brengen.*

De leerkracht informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling als de ouders/verzorgers van de dader(s). Dit gebeurt zo spoedig mogelijk na de signalering en bij voorkeur voor het gesprek met de betrokken leerlingen.

Gesprek met de ouders/verzorgers

Denk hierbij aan het volgende:

- ♥ Vraag of zij de signalen herkennen. Deel anders de signalen met hen.
- ♥ Leg geen schuldvraag neer, maar ga op zoek naar oplossingen.
- ♥ Informeer de ouders over de gang van zaken met betrekking tot het protocol en over de gesprekken wanneer die al hebben plaatsgevonden.
- ♥ Vertel hen welke maatregelen zij zelf kunnen nemen.
- ♥ Verwijs ze voor meer informatie naar: www.pestweb.nl en www.mijnkindonline.nl

4. Afronding en nazorg

Wanneer de leerkracht signaleert dat het cyberpesten daadwerkelijk is gestopt, informeert hij de ouders/verzorgers hierover. Het is belangrijk dat de leerkracht en ouders de leerling voorlopig volgen, om te voorkomen dat pestgedrag terugkeert. De leerkracht zal af en toe het gesprek met de leerling aan moeten gaan om te vragen hoe het gaat. De gepeste leerling voelt zo de betrokkenheid van de leerkracht. Ook de dader zal aandacht nodig hebben. Wanneer het pestgedrag stopt is positieve aandacht belangrijk. Het benadrukken van zijn goede keus om te stoppen en het positieve effect hiervan, zal hem wellicht doen inzien niet weer in de fout te gaan.

5. Herhaling van pestgedrag

Wanneer het pesten niet stopt of regelmatig terugkeert worden de volgende stappen ondernomen:

- 1)** De bovenstaande gesprekkencyclus wordt herhaald, echter nu in het bijzijn van een directielid. Afspraken over het vervolg komen op papier, de directie controleert of alle betrokkenen zich aan de afspraken houden.
- 2)** Mocht in het bovengenoemde gesprek geen overeenstemming worden bereikt, dan neemt de directie vervolgstappen. Externe hulp inschakelen is hierbij een mogelijkheid.
- 3)** Bij aanhoudend ongewenst gedrag van de leerling kan de directie besluiten tot een (tijdelijke) schorsing van de leerling.
- 4)** Wanneer ook hierna het ongewenst gedrag aanhoudt, zal de directeur het bevoegd gezag verzoeken tot verwijdering over te gaan.

Ter informatie

Begeleiding van de gepeste leerling:

- ♥ Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- ♥ Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- ♥ Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- ♥ Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- ♥ Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- ♥ Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- ♥ Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- ♥ Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- ♥ Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- ♥ Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester:

- ♥ Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- ♥ Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- ♥ Excuses aan laten bieden en benoemen wat ze niet meer zullen doen.
- ♥ In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- ♥ Pesten is verboden in en om de school. Wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest, belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- ♥ Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- ♥ Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen.
- ♥ Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?¹
- ♥ Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- ♥ Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD, etc.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- ♥ Een problematische thuissituatie
- ♥ Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- ♥ Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- ♥ Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- ♥ Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

Suggesties aan de ouders van onze school.

Ouders van gepeste kinderen:

- ♥ Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- ♥ Als pesten op of rond de school gebeurt wordt het probleem op school opgelost (door in eerste instantie de groepsleerkracht).
- ♥ Als pesten niet op of rond de school gebeurt, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Ouders melden dit wel op school bij de groepsleerkracht.
- ♥ Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- ♥ Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- ♥ Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- ♥ Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- ♥ School kan adviseren tot het volgen van een sociale vaardigheidstraining.

Ouders van pesters:

- ♥ Neem het probleem van uw kind serieus.
- ♥ Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- ♥ Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- ♥ Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- ♥ Besteed extra aandacht aan uw kind.
- ♥ Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- ♥ Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- ♥ Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.
- ♥ School kan adviseren tot het volgen van een sociale vaardigheidstraining.

Alle andere ouders:

- ♥ Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- ♥ Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- ♥ Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- ♥ Geef zelf het goede voorbeeld.
- ♥ Leer uw kind voor anderen op te komen.
- ♥ Leer uw kind voor zichzelf op te komen.